

Data utworzenia

**PROGRAM DZIAŁANIA
TEATRU IM. STEFANA JARACZA W ŁODZI
NA OKRES DO 31.08.2028 R.
Michał Chorościński**

Spis treści:

- I. CREDO
- II. DIAGNOZA
- III. PROGRAM DZIAŁANIA
- IV. WDRAŻANIE PROGRAMU

I. CREDO

„Więc żądasz od nas ideału...? Nie – nie żądam ideału, bo wiem, że ideał jest nieosiągalny, ale żądam wiary, że on istnieje, i żądam, aby robić według niego rachunek sumienia zawodowego. Żądam od każdego teatru służby ideowej – aby teatr choćby w skromnym zakresie wiedział, czego chce, i aby robił wszystkie wysiłki dla realizacji swych zamierzeń... Żądam ukrócenia egoizmów osobistych, żądam od młodszych szacunku dla tych starszych, którzy coś umieją – i cierpliwości starszych dla młodzieży, która nic nie umie.

Niewiele wiemy, jaki jest ostateczny sens naszej wędrówki, pracujemy i umieramy w ciemnościach.”

Stefan Jaracz

„... Zamierzamy więc pójść przez gęsty bór polskiej literatury dramatycznej, chcemy przejść naprzód realizm, sztuki pisane prozą, a potem opanować wiersz, tak jak się w dramatyce rozwijał, tj. Zabłockiego, Fredrę, Słowackiego, Wyspiańskiego.”

„Nie dojdziemy my – to inni po nas, my może dostrzeżemy, którądy droga.”

Juliusz Osterwa

Jako motto mojej koncepcji wybrałem słowa dwóch wielkich twórców polskiego teatru, które mają nadać kierunek w organizowaniu pracy artystycznej Teatru im. Stefana Jaracza. W czasach niezwykle trudnych ekonomicznie, będąc świadkami toczącej się wojny obok polskich granic, obserwując podziały społeczne występujące we współczesnym świecie, chciałbym, by widzowie w teatrze Stefana Jaracza mogli zanurzyć się w świat sztuki. Chciałbym, by w Teatrze Jaracza powstawały spektakle polskiej i światowej literatury z poszanowaniem słowa i ducha autora. Chciałbym, aby warunki pracy w teatrze były jak najlepsze, by była zachowana powaga miejsca i jego historii. Istotne będzie dla mnie podtrzymanie relacji pomiędzy różnymi środowiskami artystycznymi i intelektualnymi w Łodzi. Pozostając wierny Reducie,

zamierzam rozwijać Sceny regionalne, zapewniając dostęp do profesjonalnej sztuki teatralnej mieszkańcom innych miast województwa łódzkiego.

Zamierzam kultywować szacunek do historii Teatru Jaracza, oddać mu należyte miejsce na mapie kulturalnej Polski. Jest to bowiem instytucja, która istotnie zapisała się w dziejach teatru polskiego.

Teatr im. Stefana Jaracza jest spadkobiercą tradycji, która sięga 1888 roku. Wtedy to Łucjan Kościelecki założył w Łodzi pierwszy stały polski teatr. Jego dzieje nie były łatwe, znaczyły je bankructwa kolejnych antreprenierów. Były nimi postaci nietuzinkowe, takie jak Aleksander Zelwerowicz, Arnold Szyfman, Marian Gawalewicz czy Karol Adwentowicz. Mimo trudności polski teatr w Łodzi się utrzymuje. Od 1909 roku, dzięki inicjatywie Polskiego Towarzystwa Teatralnego, ma własny budynek na ulicy Cegielnianej 63 (dziś Jaracza). Łódzka publiczność, jako pierwsza w Królestwie Polskim, za dyrekcji Aleksandra Zelwerowicza w latach 1909-1911, mogła oglądać *Klątwę* oraz *Wesele* Stanisława Wyspiańskiego. W dwudziestoleciu międzywojennym znaczenie sceny, która do roku 1939 nosiła nazwę Teatru Polskiego, budowały inscenizacje Leona Schillera, znakomity zespół aktorski – grali tu, między innymi, Stanisława Wysocka, Stefan Jaracz, Michał Znicz – a także prace wybitnych scenografów: Andrzeja Pronaszki, Władysława Daszewskiego, Konstantego Mackiewicza.

Po wojnie, do roku 1949, teatr zmienił nazwę. Był to teraz Teatr Wojska Polskiego. Na inaugurację swojej działalności, już 22 marca 1945 roku, wystawił *Wesele* Wyspiańskiego. Wobec niemalże całkowitego zburzenia Warszawy przez Niemców stał się najważniejszym ośrodkiem teatralnym w kraju. Występowali tu najwięksi ówcześni aktorzy, z Juliuszem Osterwą, Janem Kreczmarem, Józefem Węgrzynem i Edmundem Wiercińskim na czele. W latach 1946-1949 jego dyrektorem był Leon Schiller, po nim natomiast Iwo Galla. To za kadencji Galla, w roku 1949, teatr przyjął imię swojego obecnego patrona – Stefana Jaracza. Kolejni szefowie teatru – od następcy Galla, Feliksa Żukowskiego, przez Emila Chaberskiego, Aleksandra

Bardiniego, Konrada Łukaszewskiego, Karola Borowskiego, Jana Maciejowskiego, Bogdana Hussakowskiego, po Waldemara Zawodzińskiego, Sebastiana Majewskiego i Marcina Hycnara – łączyli tradycję z nowoczesnością, repertuar klasyczny z kanonem dramaturgii współczesnej. Na afiszu pojawiały się więc zarówno *Antygona* Sofoklesa, *Hamlet* Williama Shakespeare'a, *Nie-Boska komedia* Zygmunta Krasińskiego, *Pan Jowialski* Aleksandra Fredry, *Zbójcy* Friedricha Schillera, jak i *Szewcy* Stanisława Ignacego Witkiewicza, *Ślub* Witolda Gombrowicza, *Kaligula* Alberta Camusa, *Sześć postaci scenicznych w poszukiwaniu autora* Luigiiego Pirandella, *Balkon* Jeana Geneta. Teatr otwarty był również na najnowszy polski dramat. Wystawił, między innymi, *Obywatela Pekosiewicza* Tadeusza Słobodzianka, *Noc Helvera* Ingmara Villqista, *Słabych* Magdaleny Drab.

Teatr im. Stefana Jaracza ma za sobą wspaniałą, ponad stutrzydziestoletnią historię. Tworzyły ją wielkie nazwiska – aktorów, reżyserów, scenografów, dramatopisarzy. Dorobek ten zobowiązuje do wzbogacania go w przyszłości.

NAJWIĘKSZA WARTOŚĆ - Zespół Teatru Stefana Jaracza

II. DIAGNOZA

II.1. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA

Statut Teatru im. Stefana Jaracza w sposób szeroki opisuje pole działalności instytucji. Niestety ostatnie lata pokazują, że nie wszystkie obszary działalności statutowej były eksploatowane w sposób wystarczający. W moim przekonaniu brakuje oferty edukacyjnej szczególnie dla najmłodszych widzów, których teatr powinien, wychowywać, zaszczepiać zamiłowanie piękna, wyrabiać nawyk chodzenia do teatru. W Teatrze Jaracza praktycznie nie istnieje przestrzeń dla rozwoju myśli teoretycznej, pogłębiania wiedzy o dramacie i literaturze, poszerzania horyzontów intelektualnych poprzez organizacje sympozjów, konferencji. Nie mówiąc o koncertach, wystawach, czy innych pokrewnych dziedzinach sztuki, które mogłyby wprowadzić „twórczy ferment”. Odejście od dobrego projektu scen regionalnych także w znaczący sposób zubożyło działalność statutową teatru. Niewątpliwie zakończenie bardzo dobrego i prestiżowego festiwalu międzynarodowego „Nowa Klasyka Europy” było dużą stratą wizerunkową i prestiżową Teatru Jaracza.

W mojej ocenie można odważyć się na znacznie ambitniejszą działalność artystyczną Teatru im. Stefana Jaracza. Statut teatru daje takie możliwości.

II.2. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA

Dotacja podmiotowa z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego, dotąd na niezłym poziomie, przy optymalnym zatrudnieniu (w tej chwili 144 pracowników etatowych) pozwala niestety tylko na przetrwanie instytucji. Działalność statutowa Teatru im. Stefana Jaracza w praktyce funkcjonuje tylko dzięki środkom wypracowanym przez teatr. (W sytuacji bardzo niskich przychodów w ostatnich latach szczególnie 2020 i 2021 - spowodowanych w dużej mierze pandemią covid - kondycja finansowa teatru stała się trudna).

Wysoka inflacja, galopujące ceny materiałów, rosnące koszty utrzymania stawiają pod znakiem zapytania możliwość przetrwania teatru przy obecnej dotacji.

Ambitny, ale dosyć mroczny repertuar, kilka nietrafionych produkcji ostatnich lat, problemy z promocją, powodują, że trzeba szukać „nowego otwarcia” w teatrze. Impulsu, który ożywi i podniesie wpływy ze sprzedaży biletów. Obecnie ta przestrzeń wymaga szczególnej uwagi. Przy czym trzeba zaznaczyć, że trafniej dobrany repertuar może w znaczącym stopniu przyczynić się do poprawy wyników finansowych.

Drugim polem absolutnie zaniedbanym jest pozyskiwanie dotacji zewnętrznych, sponsoring, mecenat. Zarząd Teatru im. Stefana Jaracza w ostatnich latach praktycznie nie znalazł sposobu na pozyskanie sponsora/mecenasa, który byłby gotów identyfikować się z instytucją w średnim i długim terminie. Mogą to być zarówno firmy lokalne, jak i krajowe. Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Fundusze norweskie i EOG, Fundusze Europejskie dają także możliwość na pozyskanie środków na bieżącą działalność teatru. O tym szerzej w programie działania.

II.3. DZIAŁALNOŚĆ ARTYSTYCZNA

Teatr im. Stefana Jaracza funkcjonuje w szerszym kontekście innych scen łódzkich i jego repertuar należy diagnozować mając na uwadze spektakle grane również w innych teatrach. Przez lata istniał dość wyraźny podział tematów podejmowanych stosownie do nazw teatrów. Jaracz zajmował się wielką literaturą, Teatr Nowy grał repertuar współczesny, zaś Powszechny spektakle wodewilowe i lekkie. Przez ostatnie lata różnice te się znacząco zatarły i widzowi trudno dziś świadomie wybrać profil teatru. Bardzo określony język inscenizacji oraz zbiór tematów - można powiedzieć, że trudny dla dużej części łódzkiej publiczności - doprowadził do zawężenia grona odbiorców Teatru im. Stefana Jaracza. Przeważa repertuar współczesny, niektóre tytuły pozostają w repertuarze od kilku lat. Istotny wpływ na

frekwencję teatru miała także pandemia, zaburzenia związane z zamknięciem scen w Polsce, zmiana kierownictwa artystycznego, rozproszenie widzów.

W obecnym sezonie następuje stopniowe przyspieszenie produkcji premier, rozszerzenie liczby realizatorów, zwiększenie produkcji spektakli niskobudżetowych, a także inicjatyw aktorskich. Podstawowym zamiarem jest przywrócenie rangi teatru po zawirowaniach ostatnich lat, rozszerzenie jego działalności, wskazanie wyraźnego kierunku, w którym powinien podążać.

Mam silne przeświadczenie, że powrót do „wielkiego repertuaru” klasycznego - przede wszystkim polskiego, ale także światowego - repertuaru, który dawniej budował markę i świetność Teatru Jaracza pozwoli odbudować zaufanie widzów do tej wciąż jeszcze mocnej i rozpoznawalnej „marki”. Staranny dobór repertuaru opierającego się na wybitnych tekstach, dający możliwość rozwinięcia skrzydeł bardzo dobremu zespołowi artystycznemu, ciągłe szlifowanie warsztatu aktorskiego, stawianie na rzetelność i autorytet twórców reżyserujących w Jaraczu - to droga do sukcesu.

Finansowego i artystycznego. Czyli powrót do źródeł.

PROGRAM DZIAŁANIA

Statutowy/Artystyczny/Finansowy

Festiwal Nowa Klasyka Europy

Teatr im. Stefana Jaracza od 2010 roku organizował festiwal Nowa Klasyka Europy. Jak dotąd odbyły się cztery jego edycje, ostatnia w roku 2016. Warto wrócić do tej idei. Tego rodzaju impreza jest wielką okazją do promocji miasta oraz regionu w Polsce i na świecie. Buduje markę Łodzi i województwa, tworzy ich wizerunek jako istotnych ośrodków kulturalnych i artystycznych. „Obejrzelismy mnóstwo dobrego teatru” pisał o festiwalu w 2014 roku Michał Lachman na portalu teatralny.pl i dodawał: „mamy też na mapie Polski nowy, ciekawy festiwal”. W 2011 roku w plebiscycie „Łódź sukcesu” festiwal uznany został za najważniejsze kulturalne wydarzenie listopada. W głosowaniu, które odbywało się internetowo, udział brali zwykli mieszkańcy miasta, co świadczy o dobrym przyjęciu przez nich festiwalu.

Nie tylko jednak te względy przemawiają za potrzebą ponownej organizacji imprezy. Po prawie trzydziestu latach pokoju, kiedy po zakończeniu wojny w byłej Jugosławii na terenie Europy nie toczył się żaden otwarty konflikt zbrojny, Stary Kontynent staje dzisiaj w obliczu agresji Rosji na Ukrainę. Fakt ten oznacza, jeśli nie zburzenie, to przynajmniej istotne zachwianie, dotychczasowego geopolitycznego układu sił. Teatr może być, z jednej strony, sejsmografem tego wstrząsu, jego artystycznym odbiciem, a z drugiej – miejscem spotkania wolnego świata, przestrzenią wymiany myśli, stawiania diagnoz, poszukiwania rozwiązań, snucia wizji na temat przyszłości. Reaktywowany właśnie teraz Festiwal pomógłby nam odnaleźć się w dziejowej zawierusze, której obecnie doświadczamy. Przypomniałby o rzeczach najważniejszych, fundamentalnych, poszerzył perspektywę namysłu nad teraźniejszością, zainspirował pogłębione spojrzenie na zachodzące w niej zjawiska.

Każda edycja, organizowanego co dwa lata, festiwalu miałaby swojego kuratora. Czyli, inaczej niż w przeszłości, kiedy za program imprezy odpowiedzialna była ta sama osoba. Miało to na pewno tę zaletę, że koncepcja Nowej Klasyki Europy była spójna i realizowana konsekwentnie. Wadą tego rozwiązania był jednak brak różnorodności, skostnienie. Warto to zmienić. Nadać festiwalowi ogólne ramy, których wypełnieniem zajmować się będzie każdorazowo kto inny, ale zawsze postać z uznanym dorobkiem i ciesząca się autorytetem – reżyser, krytyk, badacz teatru.

Przy Festiwalu można zorganizować imprezy towarzyszące. Koncerty, targ śniadaniowy z potrawami z krajów, z których pochodziłyby zespoły na Festiwal zaproszone, spotkania z twórcami, ale też, na przykład, międzynarodową konferencję naukową poświęconą współczesnym trendom w teatrze europejskim. Wybrane spośród przybyłych na Festiwal spektakli można byłoby, w zależności od uwarunkowań technicznych, pokazać również na innych scenach województwa łódzkiego, w mniejszych ośrodkach, z którymi Teatr im. Stefana Jaracza na co dzień współpracuje w ramach akcji „Wojewódzkie Jaracza Wędrówki”.

Spotkanie Teatrów Amatorskich

Corocznie, w okolicach 27 marca, z okazji dnia teatru, będzie organizowane przez Teatr spotkanie teatrów amatorskich – szkolnych, studenckich, z domów kultury i seniora – z Łodzi i całego województwa łódzkiego. Będzie to okazja do integracji środowiska wielbicieli teatru, tworzenia wokół Teatru im. Stefana Jaracza rodzaju teatralnej wspólnoty. Pokazy odbywać się będą cały dzień, co da okazję twórcom do rozmów i dyskusji. Na zakończenie wszystkim uczestnikom spotkania wręczone zostaną pamiątkowe dyplomy.

Letnia Scena Jaracza

W okresie letnim, od połowy czerwca, do połowy lipca, Teatr organizowałby plenerowe pokazy spektakli ze swojego repertuaru – fars oraz przedstawień muzycznych, np. *Róbmy swoje* w reżyserii Jacka Bończyka czy *Listy na (nie) wyczerpanym papierze* w reżyserii Sławomira Narlocha.

Wydarzenia odbywać by się mogły w jednym z charakterystycznych punktów Łodzi – przed Manufakturą, na ulicy Piotrkowskiej lub w Pasażu Róży.

Scena Letnia mogłaby również odwiedzić inne miasta w województwie w ramach akcji „Wojewódzkie Jaracza Wędrówki”.

Projekt ten stanowiłby kolejną atrakcją dla osób odwiedzających nasz region w okresie letnim. Przysłużyłby się promocji miasta, województwa oraz Teatru, który miałby szansę na ściągnięcie do siebie nowych widzów.

Wystawy we foyer

Foyer Teatru to duża przestrzeń o nie do końca wykorzystanym potencjale. Można w niej organizować wystawy. Na przykład: plakatów teatralnych uznanych współczesnych twórców. Foyer można również udostępnić studentom Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego, aby mogli w nim prezentować swoje prace oraz dyplomy.

Sklep internetowy

Strona internetowa Teatru domaga się przebudowy, odświeżenia. Warto przy okazji uzupełnić ją o sklep internetowy. W jego ofercie mogłyby się znaleźć archiwalne programy, scenariusze, zdjęcia, plakaty, nieużywane kostiumy, rekwizyty czy części dekoracji. Byłaby to niezwykła gratka dla kolekcjonerów i miłośników teatru z całej Polski.

Edukacja

Teatr im. Stefana Jaracza wyjdzie z propozycją edukacyjną adresowaną do młodzieży szkolnej. Nasza oferta wzbogaci i urozmaici program nauczania, a Teatrowi stworzy okazję do pozyskania nowych, świadomych, widzów, a niewykluczone, że również przyszłych pracowników, którzy dzięki uczestnictwie w naszym projekcie, zapragną w przyszłości zawodowo związać się z teatrem.

Ideą naszą jest to, aby przeprowadzać w szkołach w Łodzi oraz innych miastach województwa łódzkiego, lekcje teatralne. Odbywałyby się one regularnie, przez cały rok szkolny. W ich trakcie przybliżona zostałaby dzieciom historia teatru – od antyku, przez średniowiecze, renesans, do czasów najnowszych. Zajęcia będą atrakcyjne, przystępne oraz interaktywne. Ich scenariusz, zakładający wykorzystanie narzędzi multimedialnych, przygotuje dział literacki naszego teatru, który już nad nim pracuje, natomiast poprowadzą je aktorzy. To oni na finał każdej lekcji wykonają krótką etiudę na podstawie tekstu z danej epoki. W ten sposób uczniowie otrzymają nie tylko pakiet wiedzy teoretycznej, ale także doświadczą bezpośredniego oddziaływania teatru.

Ostatnie zajęcia chcielibyśmy zorganizować w naszej siedzibie, do której zaprosilibyśmy wszystkich uczestników. Dzieci z różnych szkół i miast województwa łódzkiego będą mogły się wtedy spotkać, poznać, wymienić doświadczeniami. Będą miały za zadanie przywieźć ze sobą swoje krótkie przedstawienie, przygotowane na podstawie wiedzy nabytej w trakcie lekcji. Po zakończeniu wszystkich prezentacji dzieci zostałyby oprowadzone po teatrze tak, aby mogły go poznać od kulis.

Przyjęta formuła projektu zakłada przede wszystkim edukację młodzieży, ale równie ważny cel stanowi jej integracja, uwrażliwienie, otwarcie i danie poczucia wspólnoty.

Innym przedsięwzięciem z obszaru edukacji jest organizacja konferencji naukowych. Mogłoby się to odbywać we współpracy z Uniwersytetem Łódzkim, Państwową Wyższą Szkołą Filmową, Telewizyjną i Teatralną im. Leona Schillera oraz Akademią Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego.

Nie jest to oczywiście podstawowym zadaniem Teatru, ale jako instytucja kultury powinien on włączyć się w życie intelektualne naszego czasu, być miejscem wymiany poglądów, naukowych dyskusji i badań. Jest to część jego misji, a także ważny element budowania prestiżu.

Konferencje mogłyby stanowić uzupełnienie wydarzeń artystycznych. Towarzyszyłyby, na przykład, festiwalowi Nowa Klasyka Europy. Uświetniłyby też obchody jubileuszu powstania Teatru. Zorganizowana z tej okazji konferencja, której przedmiotem byłyby dzieje najstarszej łódzkiej sceny, pozwoliłaby uporządkować

wiedzę na temat dorobku Teatru im. Stefana Jaracza, a także odkryć dotąd nieznane fakty z jego długiej i bogatej historii.

Biblioteka Jaracza. Teatr prowadzi już działalność wydawniczą. Regularnie publikuje książki pamiątkowe z okazji jubileuszy swojego powstania. Jest to niewątpliwie dobry kierunek. Trzeba jednak nadać mu nowej dynamiki, usystematyzować go. Służyć temu ma właśnie Biblioteka Jaracza. Otworzy ją monografia na 135-lecie istnienia Teatru. Zawierać ona będzie, poza bogatym materiałem fotograficznym, obszerny artykuł traktujący o historii naszej sceny, napisany przez specjalistę w tej dziedzinie. Wzbogaci ją ponadto aneks, w którym umieścimy teksty, jakie Maria Janion, pisała do programów spektakli, granych w naszym Teatrze. Na 140-lecie warto byłoby poświęcić więcej uwagi Lucjanowi Kościeleckiemu, założycielowi pierwszego stałego polskiego teatru w Łodzi, którego Teatr im. Stefana Jaracza jest kontynuatorem. Kościelecki zasługuje na obszerny szkic biograficzny

Kolejne pozycje Biblioteki Jaracza tworzyć będą tomy eseistyczne, na które złożą się artykuły zamawiane do programów do spektakli – zarówno tych z przeszłości, jak i z najnowszego repertuaru.

Bibliotekę uzupełnią tomy pokonferencyjne oraz antologie dramatów, które dostały się do finału Konkursu Dramaturgicznego im. Lucjana im. Kościeleckiego.

Jubileusz 135 lecia Teatru im. Stefana Jaracza

W ramach obchodów 135 - lecia Teatru im. Stefan Jaracza powstanie spektakl „Burza” Wiliama Shakespear’a w reżyserii Ivana Krejciego oraz zostanie wydana monografia dotycząca historii Teatru im. Stefana Jaracza

Konkurs Dramaturgiczny im. Łucjana Kościeleckiego o nagrodę Pióro Jaracza

Konkurs nosi imię Łucjana Kościeleckiego – założyciela pierwszego stałego polskiego teatru w Łodzi w roku 1888. Kontynuatorem działalności tej placówki stał się Teatr Polski, potem Teatr Miejski, który w 1949 roku zyskał swojego obecnego patrona,

Stefana Jaracza. Idea konkursu wyraża się w jego nazwie oraz tytule nagrody – łączenie tradycji z teraźniejszością, Kościeleckiego z Jaraczem, pamięć o przeszłości z namysłem nad problemami oraz wyzwaniem, z jakimi dzisiaj przychodzi nam się mierzyć. Celem przedsięwzięcia jest danie twórczego impulsu polskiej dramaturgii współczesnej w jej wszelkich, tematycznych i formalnych, przejawach.

Konkurs organizowany byłby corocznie, rozstrzygałaby go kapituła złożona zarówno z wybitnych praktyków, jak i teoretyków teatru, a zwycięski tekst, w ramach nagrody, zostałby włączony do repertuaru Teatru im. Stefana Jaracza.

Organizacja konkursu przyczyni się do promocji całego województwa jako ważnego punktu na kulturalnej mapie kraju.

Planowany repertuar i propozycje reżyserów

2023 - „Dziady” A. Mickiewicz cz. I,II,IV w reż. Adama Sroki

„Dzień Walentego” I. Wyrupajew w reż. Magdaleny Piekorz

„Śmierć pięknych saren” O.Pavel w reż. Jana Szurmieja

„Finisaż” - A. Winch w reż. Marka Pasiecznego

„Udręka życia” H. Levin w reż. Roberta Czechowskiego/Tomasza Mana

„Gwałtu, co się dzieje” A. Fredro w reż. vacat

„Kartoteka” T. Różewicz w reż. Rolfa Alme

„Sztuka” Y. Reza w reż. Krzysztofa Prusa

„Orkiestra Titanic” Ch. Bojczew w reż. Mariusza Siudzińskiego

2024/2025 - „Dziady” cz. III A. Mickiewicz, „Nie-Boska komedia” Z. Krasińskiego, „Tyton Ateńczyk”/„Koriolan” W. Shakespeare, „Kaczmarek-Gintrowski” - spektakl autorski na podstawie repertuaru J. Kaczmarek i P. Gintrowskiego, „Śluby panińskie” A. Fredro, „Podróż do kresu nocy” Louis-Ferdinand Celine, 2 prapremiery zwycięskiego tekstu konkursu dramaturgicznego, „Opowieści z Narni” C.S. Lewisa, „Kasta La Vista” S. Thiery, „Sklepy cynamonowe” B. Schulz, „Biedermann i podpalacze” M. Frisch, „Pamiętniki” J.Ch. Pasek, „Wesele” S. Wyspiański, 4-5 Inicjatywy Aktorskie

Proponowani reżyserzy, w rozmowach, terminy do uzgodnienia: Anna Wieczur, Agata Duda-Gracz, Wawrzyniec Kostrzewski, Mikołaj Grabowski, Jerzy Machowski, Jacek Bończyk, Łukasz Gajdzis, Radek Stępień, Krzysztof Prus, Jan Szurmiej, Krzysztof Jasiński, Magdalena Piekorz, Marek Pasieczny, Tomasz Man i in.

Planowane współprace

Realizując postulaty mapy drogowej #Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2030 Teatr im. Stefana Jaracza w latach 2023 – 2028 widzi swą rolę jako czynnego uczestnika oraz kreatora inicjatyw na poziomie lokalnym, regionalnym oraz państwowym. W mojej ocenie „narodowy i klasycyzujący” charakter teatru powinien stać się wehikułem do budowania relacji z mecenatem Państwa, organizacjami pozarządowymi, szkołami, grupami twórczymi, aktorami lokalnymi. Współpraca ta może przybierać różny formy (merytoryczna, lokalowa, techniczna, audio – video, komunikacyjna).

- TSJ współpracuje z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego we wszystkich otwartych Programach Ministra.
- TSJ współpracuje z Łódzkim Urzędem Marszałkowskim, miastem Łódź oraz z miastami regionu, w których posiada Sceny Regionalne.
- TSJ w ramach swej podstawowej działalności statutowej podejmuje współpracę o charakterze komercyjnym z innymi teatrami, grupami, firmami oraz impresario, których program może dopełnić program Teatru.
- TSJ współpracuje z Instytutem Teatralnym im. Z. Raszewskiego w dziedzinie edukacji, uczestniczy w organizowanych programach, konkursach.

- TSJ zbuduje trwałą sieć połączeń ze szkołami z regionu, które są naturalnym odbiorcą. Takie działanie jest wielowymiarowe, długofalowe oraz rozwinię kompetencje uczniów i grona pedagogicznego, wyrobi nawyk partycypacji w dobrach kultury jako formy spędzania czasu, rozwijania pasji, będzie budować przyszłe pokolenia twórców polskiego teatru.
- TSJ podejmuje współpracę z biznesem, korporacjami w aspekcie wynajmu sal oraz organizacji lub współorganizacji wydarzeń teatralnych. Takie działanie ma charakter win – win, przykładowo: sprowadzony artysta gra jeden ekskluzywny koncert dla podmiotu, zaś drugi, biletowany, może zagrać dla otwartej publiczności.
- TSJ współpracuje z artystycznymi uczelniami wyższymi, ułatwia rozpoczęcie drogi zawodowej poprzez rezydencje, staże i debiuty.
- TSJ współpracuje z ambasadami innych krajów w zbudowaniu systemu wizyt studyjnych i promocji artystek/ów międzynarodowych.

Rozwój publiczności

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 stawia sobie za cel „obywatelskie społeczeństwo równych szans” dlatego Teatr im. Stefana Jaracza zamierza rozwijać widownię zarówno **ilościowo, jak i jakościowo.**

Siłą zamachową teatru będzie **wysoka jakość produkcji oraz mocny nacisk na ofertę teatru rozumianą szerzej niż sam udział w spektaklu** (działania edukacyjne i artystyczne uświadamiające wartość angażowania widzów). W mojej wizji Teatr dba o aktywizowanie widzów wokół jego działań, o zwiększenie uczestnictwa w wartościowej rozrywce, nawiązywanie relacji, animowanie i rozwijanie zainteresowań publiczności oraz włączenie do odbioru kultury osób, które z różnych powodów dotychczas miały do niej ograniczony dostęp. W tym celu zamierzam wdrożyć szereg działań skierowanych do mieszkańek i mieszkańców Łodzi.

Moja strategia rozwoju publiczności będzie skupiała się na:

- **dbaniu o dotychczasowych widzów i pozyskiwaniu nowych** (w tym: prowadzenie przejrzystej, skutecznej i nowoczesnej komunikacji; wprowadzenie repertuaru i systematyczne organizowanie atrakcyjnych działań edukacyjnych, animacyjnych i partycypacyjnych mających na celu pozyskanie widowni dziecięcej i młodzieżowej),
- **zwiększeniu dostępności Teatru** w każdym wymiarze dla widzów wykluczonych z powodów zdrowotnych, społecznych, kulturowych, ekonomicznych
- **podnoszeniu kompetencji artystycznych, społecznych i intelektualnych widzów** (w tym: wysoki poziom artystyczny różnorodnego repertuaru; działania edukacyjne wspierające zrozumienie treści i formy, wzmacniające komunikację wewnętrzną w relacji teatr – widz oraz dostarczające rozmaitych narzędzi wspierających wzajemny rozwój, teatr nawiązuje współpracę z liderami środowiskowymi funkcjonującymi w otoczeniu np. szkół, centrów aktywności lokalnej, firm, domów seniora itd.),
- **poszerzeniu aktywności teatru o działania koncertowe, taneczne, literackie** (próba stworzenia miejsca modnego, rodzaju centrum aktywności lokalnej, przyjaznej przestrzeni spędzania czasu – we współpracy z instytucjami znajdującymi się w otoczeniu teatru).

Działania skupiające się wokół rozwoju publiczności będą wprowadzał w synergii z działaniami marketingowymi i sprzedażowymi.

PLAN FINANSOWY

W oparciu o **moje doświadczenie w ustalaniu realnego planu finansowanego instytucji kultury** i ze względu na obecny **stan polskiej gospodarki, rosnącą inflację**, należy racjonalnie założyć, że podstawą najbliższych działań powinno być **zatrzymanie przyrostu kosztów** w kolejnych latach, a instytucja powinna koncentrować się na **poszukiwaniu oszczędności** zarówno w kosztach stałych, jak i zmiennych oraz **zwiększaniu przychodów**, zdecydowanie nie obniżając wartości artystycznej działalności i niekoniecznie zmniejszając środki, które służą wsparciu sprzedaży.

Optymalizację zarządzania finansami będę opierał między innymi na:

- przeanalizowaniu i **zmniejszeniu kosztów** rozwiązań zastosowanych w zakresie eksploatacji spektakli, samego budynku teatru i pomieszczeń biurowych oraz **wprowadzeniu optymalizacji** zużycia energii i wody, audytu energetycznego budynku, następnie przeprowadzę restrukturyzację parku oświetleniowego,
- prowadzeniu **zdiscyplinowanego budżetowania** dla każdej produkcji osobno (m.in. poprzez zaplanowany rachunek wyników dla wystawianego tytułu, weryfikację, akceptację tylko i wyłącznie kosztów ujętych w budżecie produkcyjnym, ocenę rentowności produkcji, stałym szacowaniu/rozeznaniu rynku w zakresie monitorowania dostawców, w tym możliwości uzyskania najkorzystniejszej ceny, outsourcingu poszczególnych elementów w przypadku zbyt wysokich kosztów produkcji we własnym zakresie, możliwości wykorzystania scenografii ze zdjętych tytułów - zarówno w obrębie mienia teatru, jak i współpracy z innymi instytucjami w zakresie wymiany/zakupu używanych materiałów, ale nadających się do ponownego wykorzystania).

Utrzymanie zrównoważonego budżetu Teatru im. Stefana Jaracza w latach 2023 - 2028 zamierzam zapewnić w oparciu o:

- **dotację podmiotową** z budżetu Organizatora, przy założeniu utrzymywania jej na odpowiednim poziomie,

- **racjonalne kształtowanie repertuaru** w odniesieniu do analizy kosztów produkcji i eksploatacji spektakli,
- zachowanie odpowiedniego poziomu przychodów ze sprzedaży w pierwszym sezonie, następnie dążenie do ich **wzrostu w kolejnych latach** – mam tu na myśli zarówno sprzedaż biletów na wydarzenia artystyczne (racjonalizacja liczby granych spektakli, przy szczególnej dbałości o poziom frekwencji - aktywna polityka sprzedażowa, wykorzystująca wiele narzędzi), jak i przychody z wynajmu obiektu, sprzętu, koprodukcji itp. (nie może kolidować z bieżącą działalnością),
- poszukiwanie **dotychczasowych źródeł finansowania** na działalność artystyczną, ale także związanych z edukacją, animacją, dostępnością, m.in. granty i dotacje ze źródeł krajowych i zagranicznych,
- **pozyskiwanie środków sponsorskich,**
- zawiązywanie **współpracy barterowej,**
- mecenat, patronat poszczególnych flagowych projektów – **poszerzenie budżetu dzięki współpracy z firmami,**
- **inicjowanie koprodukcji,**
- **racjonalizację kosztów zmiennych** przy zachowaniu dbałości o wysoki poziom artystyczny działalności instytucji, **obniżenie kosztów stałych działalności** poprzez optymalizację wykorzystania budynku i kosztów mediów,
- prowadzenie **efektywnego systemu kontroli zarządczej** dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób **zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy.**

Aplikowanie o środki zewnętrzne planuję zarówno w zakresie możliwości Teatru, jak i we współpracy z różnymi partnerami w celu partycypowania w budżetach projektów (np. instytucje kultury, NGO).

W celu pozyskania dodatkowych źródeł finansowania planuję w szczególności wnioskować o poniższe wsparcie:

- programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- programy państwowych instytucji kultury (Narodowe Centrum Kultury, Instytut Adama Mickiewicza, Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego),
- programy Komisji Europejskiej z komponentem międzynarodowym, m.in. Kreatywna Europa 2021 - 2027, Erasmus+ 2021 - 2027,
- programy krajowe i regionalne dot. wykorzystania funduszy europejskich (EFS, EFRR) w nowej perspektywie, m.in. Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021 –2027 (FEnIKS),
- programy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON),
- Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- Fundacje mające w statucie zadania dot. wsparcia kultury (Fundacja Orange, Fundacja Banku Pekao S.A im. dr. Mariana Kantona, Fundacja Banku Millennium, Fundacja LOTTO im. Haliny Konopackiej, Fundacja PZU, Fundacja Popierania Twórczości – Stowarzyszenie Autorów ZAiKS, Fundacja KGHM Polska Miedź),
- programy samorządowe i rządowe jako partner podmiotu sektora NGO,
- Mecenaty i Patronaty – całoroczna współpraca w tym zakresie lub wyróżnienie poszczególnych Wydarzeń

IV. WDRAŻANIE PROGRAMU

Warunkiem realizacji przedstawionego programu jest pozyskiwanie środków ze źródeł innych niż dotacja podmiotowa przy zachowaniu obecnego finansowania uwzględniającego inflację.

Będę zabiegał o dodatkowe fundusze z dotacji celowych - Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Funduszy Norweskich i in. Będę zabiegał o sponsoring - wypracowanie długotrwałego modelu współpracy stworzenie instytucji mecenasów Teatru im. Stefan Jaracza.

Z poważaniem
Michał Chwałowski